

ЗАМАН

КЪАВАРТЫ-МАКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАВРАДИНО-БАЛКАРСКОГО РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Сёлешүүнү баш магъанасы - акъылбалыкъ болмагъанланы арасында аманлыкъланы профилактикасы

КЪМР-ни Башчысы Юрий Кокос Право нызамны жалчыты жаны бла дайым да ишлеген комиссияны бла Экономика эм жамаут къоркъусулукъ жаны бла советни биргер кенгешин бардырганды. Аны ишине КЪМР-де Фидел инспектор Владимир Канунников, Парламентте Председатели Татьяна Егорова, премьер-министр Мусулканы Алий, суд, право нызамны сакълуучу эм кюч структураланы башчылары, шахарланы бла районланы администрациялараны таматарлары, право сакълуучу эм жамаут организациаланы келечилери къатышканды.

Жыйылында акъылбалыкъ болмагъанланы арасында аманлыкъланы тохтатуу ючкюне прокуратураны ишин триптирге, надзор органланы бла жер-жерге властыланы араларында байламлыкъланы ючкюлерге тийишли болганын чертгенди. Бу ишде

себепликери бла, акъылбалыкъ болмагъанланы арасында аманлыкъланы тохтатуу жаны бла мадарланы жарашдырырга кереклиси белгиленгенди.

Андан сора да, садакъ жыйыл айланганланы саны өсгени да жарытады. Жылны алындан бери Нальчикде алай 257 кези ачылкъланганды. Садака тилеп айланган сабийлини 80 процент республикада жашамагъан, тышындан келген адамладыла. Болсада алааны арасында Май, Урван, Чегем районладан, Нартадан келгенле да бардыла. «Бу вопрос да бек жарсылууду, - дегенди Юрий Кокос, - аны башын жулур

Тюзионлей пиния

СКФО-да жашагъанла Владимир Путинге беш минг чаклы соруу бергенди

16-чы апрельде 12.00 сагъатда Владимир Путин бла бардырылыкълар «Тюзионлей линия»-Шимал Кавказда жашагъанла сорууларын жибергенли турадыла. СКФО-ну регионлардан Президентге берилген соруулары саны moskva.ru/ru/ru программаны официал сайтыны сөткюнде геуорге кюнде 4,5-ге жетгенди.

Аланы кёбюсо жашау журтла эм коммунальнй болумла бла байламдыдыла. Экинчи жерде

адамны инсанлыкълар эркиликледери, юююкюнде уа - уруучу эм иш хакды. Соруула бериге илгенли кёбюсоно жек саллары жыйырма бешден эки жыйырмагъа жетеди.

Владимир Путинге видеобараченилла да жиберди. Бюгюнлюкде Невинномыскада жашагъан, фашист концлагерли жесири Президентден фатар тилгенди.

Мен жер - жерли властылага жарысуучу билдиргенли турама,

алай ала кутлакълар салмайдыла, болумшайдыла. Сен экинчи сорса, жыл санын гичтели сынгъанса ол акъымы, ветеран тийолсе, деп къоладыла, - дейди тишурла, - Баракда эки жыйырма жыл тургъанма, ол тозурагъандан сора мени келтиримде болмагъан юйде кечинеме, Владимир Владимирович, онта бир тилерим - жети минг алтын пенсиячылары ачаларыны къошагъыз эди. Хар зат асыры багъадан аллай бирчиге жашар онт асырысы бла да жокду.

Жаңдаурулыкълар

Республикада педиатрияны жангы даражагъа чыгарыргъа себеплик

Тюнене Республиканы сабий клиника больницаны гичте пациентлерине уллу байрам куралганды эмда бу саулыкълар сакълуучу учреждениа реимациа бёлюмюне медицина оборудованиагъа сертификат берилгенди.

Бу иш Россейде бек уллу бакландан бири - ВТБ-банкны «Мир без слёз» деген жаңдаурулыкълар программасыны чеклеринде куралганды. Ол къагъанакъланы реимациа бёлюмюне оборудованиа сатып алгырга 1,5 миллион сом белгенди.

Анга аталгъан къууанча КЪМР-ни Правительствосууну Председатели Мусулканы Алий да къатышканды. Ол, тобушюню ача, банкны кулукъларына быллай магъанала жууш толуургъанлары ючюн ырызлыгъын айтханды. ««Мир без слёз» акция бизнесни социальнй жуу, апылыгъыны колгосюсюю», - дегенди эмда республикада педиатрияны айнытугъа энци эс бурулганын, РДКБ-ны ишин бийик даражагъа чыгарыргъа мурат болганын чертгенди.

Больницаны баш врачы Людмила Гуслова бу саулыкълар

Банк больницаны кереклерине быллай бир ача бөлгюрге мурат этгени билгенден сора уа коллектив аны реимациагъа къоратыргъа оюлушханды. «Туугъан заманда өлген сабийлини саны бизни республикада, башха регионла бла тенгештиргенде, бек азды. Алай жангы оборудованианы болушугу бла уа өлчмени андан да кичи этерге онгубуз болушкау деп шыгъанма», - дегенди ол.

Банкны правленини келечиси Чабэ Зентаи больницаны коллективин профессиональ сауыуна ыспас этгенди. Ол,

жууапылыкъланы ведомстволаны араларында юлешуу болмагъа, республикада 729 акъылбалыкъ болмагъан бир жерде да окъумайды, неда ишлейди, 255 сабий ичгичлик ючюн эсепте салынгандыла, ол санда 35 жаш адам аны дайым да хайырланады. Энта 46-лан а наркюдиспансерде профилактика эсепте турадыла. Болсада бу шартта да республикада болуму топусулнй ачыкъламайдыла, бууукълукъла этерге къатышыргъа угъай дегемелене андан да көпюле, деп белгиленгенди республиканы Башчысы Юрий Александрович жаш

гъа жарарыкъ тийюндю».

Жаш адамла этген аманлыкъланы тинтиу игиленгени бла бирге баш магъаналы борчу унутурга жарамайды - аланы бууукълукълардан сакъларгъа кереклиси. Тарихлини игилендире бла бирге сабийлини, аланы ата-аналарын унутурга ахырда жарарыкъ тийюкюдо.

Республикада криминген халны юсюнден айтат, республиканы Башчысы иги жаньна торпюние эсленгенлерин чертеди. Бандит къауумлагъа къажау куореш хайыры болганды, аманлыкъланы бодурмаугъа энци эс бурулганы.

уат къоркъусулукъларын жалчытыуу тартынуу, студентлини арасында аманлыкъларыны профилактикасын тамамлауу, дауулашланы тохтатуу жаны бла ишин тийишли даражада толуурмагъан вуз башчылары жууаха тартынуу юсюнден да барганды.

Координация кенгешиде этилген битеу предложениены эсте алынып, тийишли эсгертиле къылып көрөлгенди.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствосууну пресс-службасы

АКЦИЯ

Нальчикде Мамаев курзандан келтирилген терекчиклени орнаткандыла

Тюнене Россей Федерацияны Жигит эмда Аскер махтаулыкълары шахарларында бир жолгъа бардырылган акция белгиленди. Улуу Ата журт урушун кезинде немиср жашуучу къорулай жек берген аскерлинин журметине бусакъ терекчикле (тополь) орнаткандыла. Бизде уа ала Култура эм солгу паркида, «Емюрюк от» мемориалны къытында салынгандыла.

Волгограддан келтирилген эки терекчи Нальчик шахар округуну администрациясыны башчысы Мухамед Кодзоков, КЪМР-ни табиғат ресурслар эм экология министри Газаланы Мухтар, ол ведомствода ишлеген бир къауум адам да орнаткандыла. Министр билдиргенге кёре, ала Мамаев курзанда Хорламы белгисина ёдорюлген битимден жайылгандыла. Ала бла бирге республикагъа сертификатла да келтирилгенди. Алада жазылганына кёре, зыгыла алынган терекчи Агъач генетиканы, селекцианы эмда биотехнологияны Битуроссей илму-тинтиу институтуну Агъач биотехнологияланы арасы энци быллай кезиге ёсдоргенди. Аны директору О.М.Корчагин кюп салгъан сертификатланы министр Газаланы Мухтар шахарны мэри Мухамед Кодзокова бергенди.

Нальчикде, республиканы районларында да быллай акцияла бардырылгандыла. Терекчиле «Хорламы паркында», Орешкада салындырылдыла. «Наш общий дом» деген жаш тежауат организацианы келечилери да кеспери аллея кууарыкъдыла.

Битеу терекле да 9-чу Майгъа аманлыкъларына берилди. Бизни республикадан жашин назыла, къызыл чапыракълар эм терекле Къазаннга, Россейни башха шахарларына да жиберилгенди.

Мухамед Кодзоков Орешка терек бакчада «Аскер махтаулыкълары» стелласы 8-чи майда, 12 сагъатда къууанчы халда ачылыгъын билдиргенди. «Бир нэнна жылдан а, алада терекле ёсюп, солурга колленеге салкынлыкълар кочон жан бергенди, битимле уа жашуучу, айныучу, ёсююню белгилеридиле. Акъ терекле уа барысындан да бийикдиле», - дегенди.

Мухамед Кодзоков Орешка терек бакчада «Аскер махтаулыкълары» стелласы 8-чи майда, 12 сагъатда къууанчы халда ачылыгъын билдиргенди. «Бир нэнна жылдан а, алада терекле ёсюп, солурга колленеге салкынлыкълар кочон жан бергенди, битимле уа жашуучу, айныучу, ёсююню белгилеридиле. Акъ терекле уа барысындан да бийикдиле», - дегенди.

ХОЛАПАНЫ Марзият.

ФЕСТИВАЛЬ

Минги тауну тийресинде белгили альпинистле жыйылыкъдыла

30-чу апрельден 7-чи майгъа дери Минги тауну тийресинде Улуу Хорламы 70-жыллыгына жоролганын, спорту экстремал торпюлеринден, «Red Fox Elbrus Rise 2015» атлы жетинчи халкъла аралы фестивал болушкау.

Аны Red Fox компания КЪМР-ни Правительствосууну, Россейини бла республиканы альпинизмден федерацияларыны, МЧС-ни эмда Элбрус району администрациясыны болушукълары бла къууар бардырады. Эркишурлеге бизни къырадан, Польшадан, Германиядан, Испаниядан, Япониядан, Монголиядан бла Белоруссиядан скйаранингден дуняны эм кючю спортуларды къатышырыкъдыла.

Хорламы Байрагъын бла башада салынгъан къыраданланы байракъларын орнаттырыкъдыла. Тау бригадалада, РФ-ни Къоруулануу министрствосунда, Ич аскерледе, ФСБ-да эм башха кюч структуралада куюлукълар этгенле уа дегъа дегъа ски-альпинизмден эриширикъдыла. Алай бла «Хорламы Кубоугъа бла бирге ски-альпинизмден, скйаранингден РФ-ни чемпионла да бардырылыкъдыла. Эм кючюле уа къырагъаны атындан

Европаны чемпионатонда сынашырыкъдыла. Байрам ишле Red Fox TSL Challenge къарда барычуула бла чабыуу бла бошулыкълардыла. Аны бла, төрелде болуучусуна, фестивалны битеу командалы, судьяла, спортула, журналистле да къатышырыкъдыла.

Алиса ТАРИМ, Элбрус району жер-жерли администрациясыны пресс-службасыны башчысы.

Билдирлу

Май байрамлада ярмаркала болукъ тийюлгюле

Нальчикчиле эм журметли къонокълар! Нальчик шахар округуну администрациясы Абхазия майданда Майны Биринчи декадасында Жаз башыны, уруунуу эм 1941-1945 жыллада болгъан Улуу Ата журт урушда Хорламы 70-жыллыгына атапай байрамла бардырылыкъларын билдирди. Аны бла байламлы солгу кюнде болуучу аз-азыкъ ярмарка майны 2-чи 3-чю эч 9-10-чу кюнлеринде болукъ тийюлгюле.

Жазылыу - 2015

ЗАМАН

Хурметли жамаут!
2015 жылыны экинчи жарымына жазылыу кампания андан ары бардырылады.

Сиз «Заман» газетте почта связыны кюайсы бёлюмюнде да жазылырга болукъсуз. Алты айга жазылыуу багысы торленмегенди - 839 сом 88 капек, почтагъа барып газетни кеси алгъаннга - 758 сом 76 капек.

Бу магъаналы ишни узакъга созмагъыз!
Бизни индексбиз - 51532

Къарындашлар

Бу суратны бизге Жангы Малъкъары администрациясыны башчысы Текуданы Курманбий жибередин. БУЛА ЮКОСУ ДА КӨНДӨЛӨНДӨНДИ...

Къарындаш чыра бөрлюк уа Ибрагимни кичи къарындашы Хысрыды. Бу юкюсонден бизни андан башха хабарыбыз жокду...

ОСМАНАНЫ Хысыс.

Алай да болганы Борчларын айыпсыз төлегенге - юй

Назарында жашаган 65-жылдык Тамара Мержеова Ингуштинга атын ЖКХ-ны жумушлары ючюн хакъыны заманында төлөп турганын айтырды. Тишюру жарым өмюрю топурак кирпичке бла ишленген гытыда жашаганды. Адамлыгы бла уа къулулукчуланы сейрге калдырганды...

«Российская газета Неделядан» көчөрүлүп басмаланды.

Акый Ичиге энчи тюкенледе сатылыккыдыла

Законнга спирти аслам болган ичигени сатыну юкюсондөн турленуле кирирге дейди. РФ-носу Салулук сакъалу министрствуну баш психологнарлоку Евгений Брон билдиргенге кере, ичигени хар тюрлюксун да арбазала, орманда болган тюкенледен көтөрүрге керекди. Куруу улуу супермаркетледен уйгу, адамла жашаганы юкюсөн биринчи этажларын алып турган тюкенледен да жокь өзгере деген мурут барды...

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪВСУС
Баш редактор АТАЛАНЫ Жамал
РЕДКОЛЛЕГЪЯ: БЕШПАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору уорунбасары)
ТЕКУДАНЫ Хава (баш редактору уорунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретары)
САРАКЪУЛАНЫ Асият (култура бөлүмүнө таматасы)

БИБЛИОТЕКА ИШ

Окуучулары санына къошууну эм къыйматлыгына санап

«Китап бионолюкде да, алгъын заманадада, адамнын тин байлыгыны айтыруу да, билимин өсдюрюкде магъананы жерни алгъанлай турарды... деди Элбурс району библиотека система арасыны таматасы Тебердиланы Лейла. Анга бу шарт да шагъатлыкь этери: бытыр району китаханаларыны окуучулары саны 10991 адамга жеткенди, бери дайым жюргөнүле уа 69663 боладыла. Ахыр жылда фонд байлыгъы анды эмда буюр-тада 193340 октадыла.

Мында 16 коллектив (класс бла бирге) эм 58 юкю абонементле ишлейди. Тубеишуле электрон презентацияла, слайд-жюлючүлүккэ хазырланадыла. Окуучулары таргънуларына да дайым эс буртулганлай турганды. БУЛА БАРЫ ДА ЖАШ ТӨЛӨНӨ БИБЛИОТЕКАГЫ Сейрлерни къозгъатканы хакъды.

журтубурун таркыч, турмушу, адабияты, табигъаты, адет-терелери мында сюзюлген темаланы мурдурун къурайдыла. Арт жылдада библиотекалары фондлары алай литература бла байлыгъанлай турганы да ишине бютюн көчүледи. Мында урунганлай республиканы полтерини бла жазуучуларыны юбилейлерине алагъан тубеишуле, поэтика сагъатла, адабият эришуле бардырадыла. Алагъа къатышкан сабиле, белгили адамырыбызны чыгармачылыклары бла шагъырайленгенден сора да, жашууну магъанасын

ПРОЕКТ Миллионер болурга ким хазыры?

Миллетни алгъа элтген, но ашык ишлеге да жол очкон аны билимми, фахмулу адамдардыла. «Элбурсоид» фонд къарачай-малкъар халкыны интеллигенциясы, билим, тин байлыкъыбызны өсдюрюк жюргөзгөн улуу проктине юлюш къошоруга хакъы барды.

«Элбурсоид» фонд «Миллионер болуру кими келеди?» деген жагъы проектти башшайды, деген жагъы проектин башшайды, деген жагъы проектин башшайды, деген жагъы проектин башшайды... «Миллионер болуру кими келеди?» деген проектти баш муруттада экинч жылы ичинде жаш төлөбюзю асламысын, оюннга таргып, аланы халкыбызны юкюсөнден не къадар көп билим алырга аландыруу, аны тилге устанлыкъларын көтөрүлүш. Оск, сорулда да къарачай-малкъар тилде бериликди! Алай бла, хурметти жамаут, бу оюннга соруланы «Элбурсоид» фондуну Интернет понасына жиберирге болуктусуз: millioener.elbrusoid@mail.ru.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырганынды.

ПРОКУРАТУРА Талаурчула тутулгандыла

КЪМР-ны прокурору орунбасары Артур Махое Четем районда билимди ан эр кишин терлюкюле боегъ санганды эмда аны бла айтканлай угуловнын иш содде берилгенди. Ол кесини танышпаны бла келишин, кышпана сауут алыш, талауу этенине ишкери. Аны юкюсонден бир ведомствону пресс-службасыннан билдиргенди. КЪМР-де МБД-ны следствие управленисыны къулулукчулары бардырганын тигуилгенде ачыклагъыныча, бу амилъюшге юкюенле къатышкандыла. Аладан бири жолда жүрююню къоркъусулугуны инспектору эди. Юкюсод да бытыр август айда ингриде, белтерине къалга киийип, Хыйалалкы бла ахчаны урлагъанды

Налык шахарны прокуратура аны банк карталдан ахчаны урлагъан аманлыккъыга ачыгъан угуловнын ишин къабты көргенди. РФ-ни МБД-сыны Налык шахарда управленисыны полициялары РФ-ни Угуловны докежини 159-ну статьясыны 2-чи кесегине кере иш ахчандыла. Белгики бирелди алдан кеткенде ахчу урлагъанын ючюн терлюкюле. Следствие топшадирганыча, Камболованы телефонна ол таманы билгенде өшлөгенди. Ол «Авито» сайлда аны жаш машинага чарла сагана деген

Футбол Эсепни оюн угъай, жалгъан оную турлендиргенди

«Профессионал футбол лига» Юг юзанысы «Ахъ къушуну 24-чю турдан Къабаты-Малкъарны «Спартак-Налык» командасы Краснодар крайны Крымск шахарыннан Хазрет Дышекков баш тренерик этген «Витязь» командасы бла төбешкенди. Бу оюнну бизни футболчуларыбыз 2:1 эсеп бла хорлаткандыла.

Биринчи таймны къырымчыла бизниледен эсеге иги да тиррек башлагандыла. Ол да алгъа хайыр келтиргенди, ала келте да сзомой биринчи голларын ургандыла. Бу эсеп солу кезиге дери торпенмегенди. Экинчи таймны алгъанда окуяна спартакчы Аслан Дышекков штрафнойдан тогнү витязьланы тог да къабакь эшиклерине кийиргенди. Аны бла эсеп тег

Чемпионаты «Юг» юзанысы турнир таблицасы
Команда О Къ Тб X T Оч
1. «Черноморец» 12 7 4 1 25-10 25
2. «Витязь» 12 8 0 4 18-15 24
3. «Торпедо» 12 7 2 3 20-14 23
4. «Флипс» 12 6 2 4 14-12 20
5. МИТОС» 12 5 3 4 13-7 18
6. «Динамо-ГТС» 12 4 5 3 13-10 17
7. «Спартак-Налык» 12 5 1 6 19-17 16
8. «МашиК-КМБ» 12 4 3 5 9-11 15
9. «Ангушт» 12 3 3 6 8-23 12
10. «Дурджа» 12 3 2 7 11-15 11
11. «Трактор» 12 2 5 5 6-12 11
12. «Биолог-Новокубанск» 12 3 0 9 10-20 9

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИУАТЫЛЫШ АДРЕСИ
Газетни басмагъа КЪМР-ни Басма эмда асламы коммуникациялары бла къызар комитетини компьютер службасы хазыр эткенди. Газет «Триграф» ООУ-ну типографиясына басмаландыла. Налык шахар, Ленин агъы проспекти, 33
Газетни ислерине тагъдыру юкюн КЪМР-ни Ичиге сакъаны Федералый Управленисы жууалдыла. Телефонна: 76-01-28, 76-01-10
Газетни роинишча сагы юкюн КЪМР-ни «Ресурсы» акционер обществос жууалдыла. Телефон: 42-69-34
Номерге графике кере 19 00 сагъатта кьол салынды, 20 00 сагъатта кьол салынды
ГАЗЕТИНИ НОМЕРИН ЧЫЪАРЫЛГАНДА: Моксанын Зуура - джурнури редактор, Кетчинаны Зуфия - жууалды секретары уорунбасары, Акучуланы Феруза - (1, 2-чи бөлгө), Зеваланы Лила - (3, 4-чи бөлгө) - корректор. Тиражы 2100 экз. Заказ № 630
Заманга, Налык шахар, 360001 аны проспекти, 5 электрон почта: elbor_50@mail.ru